

«ԹՈՉՆԻԿ» Հաճածատա իբի նիւս-
խէ չեզարբւալ՝ Աթը ալըւը եանի՝
30 Նիւսխէսի պիւ պուչուգ պլյազ
Կէճիտիյէ օլուպ, Տաշրալար իշին
փոստա իւճրէթի իլէ իքի պէյազ մէ-
ճիտիյէ վէ նիւսխէսի 30 ար փարայա
տըր :

Մէքթուպ կէօնտէրմէք իսթէյէն-
լէր՝ Իսթամպուլտա Վիզիր=խանրն-
աա Կօ 43 օտաաա Կուրիճան Իփէք-
եան իսթիլէ կէօնտէրմէլի տիրէր .
Իմզասրզ եախօտ պիլմէտիյիմզ պիւր
իմզա իլէ կէլէն մէքթուպ գապուլ
օլուլմայաճագ տըր :

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԷ 1868 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 5 ՉԵՐԸԵՍՊԻՉ ԿՕՍԷՐՈ 6

Նիկողոս եպիսկոպոսուն կաթուղիկոսուղունու Քաթրիքխանէ
գապուլ էթմէմիշ՝ օլտուղու հալտէ հիւքիւմէթ մարիֆէթիլէ
կիթմիշ օլտուղունու պունտան էվվէլ պիտիրմիշ իտիք, վէ պու
խուսուս հազգընտա Քաթրիքխանէ քէնտիլ րէյի եօգ տուր կիպի
կերվ չէքիլմէքաէ տիր, հաթտա թէքիր—տաղընտա Պատարագ
իտէճէյինի բաթրէք հազրէթլէրի իշիթտիքաէ, Թաղէոս եպիսկո-
պոսա, Նիկողոսու՝ կաթուղիկոս տէյի գապուլ իթմէմէսինի էմը
էյլէմիշ տիր :

Պունա քիմսէ ինանմամագտա տըր քի, Քաթրիքխանէնին
րէյի օլմագօրզըն՝ Շիւքիւմէթ Թարաֆընտան Նիկողոսա րուխ-
սաթ վի րիթին, չիւլքի վսթրէք հազրէթլէրի պու խուսուս հազ-
գընտա միւրատ լիթմիշ օլտայըտը, Նիկողոս եպիսկոպոսապուրատուն
էթմէգ իտի, Քաթրիքխանէ Շիւքիւմէթի Վէնլյէնին իթտըր հա-
զգլը օլտուղունտան ալըգօյմագլըգ միւլքիւլ օլտադ իտի տէր,
աճայիպ քէնտիլէր տախի պու վուգուսթըն մէզհէպէ աօգու-
նուր օլտուղունու իֆատէ իթմիշ օլտա իտիլէր, վէ օլ թա-
րաֆա կէօնտէրլիլայի հալտէ մուարապալարա սէպէալիլէթ վէ-
րիլէճէյի վէ նիհայէթ Քաթրիքխանէնին գարարը պադգ ալթը-
նա ալընմըշ օլտաղը պէյան օլունսա իտի, Ծապա Նիկողոս
եպիսկոպոսա րուխսաթ օլունոլրու իտի տէյիլ իւլիւ իքի-
շէր իմզալը վէ սէքիլի տախի պիլէր իմզալը օլտուղու հալտէ,
մաթպուլամըգա՝ օն օրիւր գըթա մէքթուպ կէօնտէրիլէրէք պիլլէրին :

պու խոստուս հագգընտա Քաթրիքխանէյէ միւտտանէ էտէրէք եալընըզ հօգլթալար իլէ կէչմէմիզ իւզէրինէ վէ Աիկոլուսուն սախի Աթուղիկոսլուզունու թաստիգ իթմիշ կիպի արթըզ էյիէյէ չալըյմասընը . վէ դապէթալարտա էյի իսմիին իշնտիլմէսինէ արպուքէշ օլտուղումուզու պէյան էյլէմէմիզ իշնէ թագապ օլունմուշ տուր . կէօյա պիզ Աիկոլուսա թասահուպ էթմէքտէյիզ կիպի , իմտի սօլրուսունու ալնամագ իստէյէնիէրնէ պիզ տախի շունու պիտիրիիզ քի Աիկոլուս եպիսկոպոս իլք էվլէլ քաթրիք խանէյիլէն ոչուչտուգտան սօնէրա հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ էթմիշ , վէ քաթրիք խանէյէ սօլուլտուգտա սիզ պիլերսինիզ կիպի պիր ճէվապ վէրիքէրէք պունուս իլէ ահալէյի ալտաթմապըզա գարար վէրիլմիշ տիր . վէ տահա սօլրուսունու ալնամագ իսթէյէն շունու տախի էյի պիլվէրն տիր քի Պօլոս Քաթրիկին տէվրի տիր պու ալա թասաճիւպ իթմէք իսթմէզ , էվլէթ Աիկոլուս եպիսկոպոս Սիսէ կիթտի վէ սէրպէսթճէ Աթուղիկոսլուգ էտէճէք տիր . վէ րէսմէն թանըմայան Քաթրիք տախի իլէրուտէ Սիս թարաֆլարընա պիր մէքթուպ եապաճագ օլուր իսէ Սէհապաու Աթուղիկոս տէյէճէք տիր . վէ էկէր պիր վարդապետի եպիսկոպոս ձեռնադրել էտէճէք օլուր իսէ գապուլ էտէճէք տիր հասըլ քի Վլլթամար իաշատուրունուն թէօհմէտ թահլընտա վէ րուհանի սընըֆընտան իհրաճը մինասիոյ կէօրիւլմէքտէ իքէն Վրիգորիս վարդապետ Քաթրիքխանէյին եանը պաշընտա վարդապետիք էթմէքտէտիր , վէ սիզի Ր եքըթըմամըզ վէ պաղըրըզ չալըրմամըզ պօշ վէ պէյհուտէյէ կիտէճէք տիր . վէ Պօլոս Քաթրիկի իւզէրիմիզէ կիւլ ուրմէքտէն մաատէ պիր թէէսիրի օլմայաճագ տըր . մատէմ քի օգուլանլար վազիֆէ էթմէմէքտէ տիր . վէ միւնայիլէյհ հագգընտա սօն տէրէճէ ալըր պահալար եալըմըզ վէ հէր քէսին հիտտէթինէ մուճիպ օլմուշ իքէն հալա Քաթրիքիքտէ օթուրմագտա վէ կիթտիքճէ վուդուաթլարըն աատիտէլէրիսի պուլմագտա տըր . վէ վանն էտէրիզ էսկի Չիլէր տէվրինի կէօրմէմիզէ հէմէն հիշ պիր շէյ գալմամըշ կիպի տիր :

Սէ իշտէ պու սէպէպտէնտիր քի պիզլէր հէր նէ քի օլունմագտա իսէ՝ շու ազ վագթ զարֆընտա կէշ կէչէնտէն տէնիլիպ , իւսթիւ էօրթիւլմէքտէ վէ պու վուգուաթ տուխի այնի հալտէ պուլունաճալը շիւսկէսիզ օլաուղունտան իլէրուտէ հիշ տէյիլ իսէ իճրասը իհթիմալտէն օլան ինթիգամ ալմագլըգ տան սարֆընազար իթաիրմէք իլին էօլլէ եազմըշըզ տըր . տէյիլ քի միւտաա-

է եախօտ եալթագլղք իթմէք իշին քիպունլար քէնտի էֆքեար
լմըզա մուլայիր օլտուլունտան ապա գապուլ էտէմէյիզ :

. . . խմբագիր

Ծիւն Մարայրոյ օրագրին 57 թիւ թերթին մէջ Ա. Մ. Կա-
ռուրեան ստորագրութեամբ նամակ մը Կարգացի, որուն մէջ
իշեալ նամակագիրը շնորհաստանու հայոց համար գրուած նա-
նակ մը կարդալով թէ շնորհաստանու և թէ Մ. Կիոյ մէջ կորսուած
գեռ կորսուելու վրայ եղած հայոց կրկին իրենց մօր գիրքը վե-
ագառնալու մասին ըրած մէկ քանի խորհրդածութեանց կէտերը
այսնած է, իբր թէ՝ ինչպէս Վրդաց կողմերը գտնուող Ռողքա-
ան հայերը՝ Վրդաց զակրներէն մէկ քանին յօգուտ աղգին աշ-
ատցնելու նպատակաւ կը կրթեն և կը դաստիարակեն, նոյնպէս
շնորհաստանու մասին ալ անանկ տնօրէնութեան ձեռնարկուիլը
լատչաճ կը դատէ :

Այս առաջարկութիւնը ինքնին թէ և քրիստոնէական պար-
ականութեան և թէ և ըստ աղգասիրութեան գովութեան և բն-
ունեցութեան արժանի է, սակայն Վրդաց մասին Ռողքական
հայոց բռնած ընթացքը արժէք մը ունենալուն չափ գովեստ
պարունակելէ ՚ի գատ, իր նամակին հիմ ըրած նորհաստանու
նախն ալ համոզուածին և կարծածին պէս չըլլալը մեր հեռա-
նստութենէ թագուն չկրնար մնալ, թերեւ հաւանական է թէ
յօրաբնակ հայոցմէ աւելի յառաջագէտ եղած ըլլան շնորհաս-
տանու հայերը, այլ այսու ամենայնիւ թէ և չըլլան, տակաւին
յօրա գտնուող հայոց՝ շնորհաստանի նման հեռաւոր երկրի մը
էջ ասանկ ծանր գործի մը ձեռնարկելը, արդէն իրենց կարողու-
թենէն վեր եղած ըլլալուն տարակոյս չկայ. ենթադրելով թէ
ոգրը ՚ի շատէ կարողութիւն ալ ունենալու ըլլան, ամենէն յա-
աջ իրենց տանը մէջի և իրենց աչաց առջևի կրակն առած և ար-
էն բռնկած հրդեհին առաջին առնելու չափ կարողութիւն
ունենալին յայտնի է, ուստի ՚ի խլճէ շարժեալ այս մասին
եղ ներկայացուցած դիտողութեանս սա մէկ քանի կէտին վրայ
ովանդակ չայ հասարակութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել
լարտ անձին կը համարիմ :

Վրուստս սա տասն տարուան միջոցին Միսիսեան Վրդաց
ընկերները մէկ քանի անգամ ճամբորդութիւն ըրած ըլլալով,
րդաց և հայոց մէջ հարիւրաւոր տարիներէ ՚ի վեր պատա-

Հաճ ներհակութեանց՝ կռիւներու և դատերու քաջածանօթ ըլլալովս մանաւանդ Վդաց՝ Հայոց դէմ ունեցած քինախնդիր ատելութեան, վարկառուայի նախանշութեան, և հակառակասէր վրէժխնդրութեան ոգին ուրիշ, և ինչ պատճառներէ յառաջ դալուն ըստ կարի տեղեակ, և ըստ ինչ ինչ պատճառաց Քրդաց իրաւունք տուած ըլլալովս և զանոնք բացատրել արդէն դարուս քաղաքականութիւնը շնորհելուն համար սոսկ քանի մը կէտերուն վրայօք համառօտակի անցնել բաւական սեպուեղաւ :

Չմը չկեզէք . Չարսանճախ . Քէմախ և Տիվրիյ անուն, և ուրիշ ասոնց նման գիւղաքաղաքներ և գիւղերու բնակիչ Հայոց դանկատանքները գրեթէ միշտ իրենց բոլորովէր գտնուող Քրդաց համար եղած ըլլալը ամենուն մանաւանդ Վատրիարքարանին ծանօթ է :

Յիշեալ տեղեաց Հայերը ըստ մեծի մասին՝ դերձակ, կտաւագործ . կոշիկակար, պայլար, ներկարար, սոկեգործ, երկաթագործ, պղնձագործ, հիւսն, ճարտարապետ դեղագործ և վաճառականութեան նման արհեստներով զբաղած և ըստ բաւականին իրենց առեւտրական գործոց տանելուն չափ գրել, կարգալ և եկամտից ու ծախսուց հաշիւը գիտցած ըլլալով է՝ որ մօտակայ լեռնաբնակ և գիւղական քրդերէն աւելի քիչ շատ հանդիստ կ'ապրին, (Մակէ երկու տարիի չափ յառաջ կարին գտնուող . . .) Հիւպատոսն ալ սոյն տեղեկութիւնը լէվանտ հերալտ լրագրին հաղորդած և Սանդուսէի . . . թիւ թերթին միջոցաւ ալ հրատարակուած էր : Սակայն յիշեալ Հիւպատոսը Հայոց հանդիստ ապրիլը՝ չէ թէ նիւթական ստացուածք մը կամ մեծագումար հարստութիւն և ծոխութիւն ունենալն է . այլ քիչ շատ արհեստ, ուսմունք և տնտեսութիւն գիտնալէ յառաջ եկած ըլլալը՝ որոշակի բացատրած չըլլալուն համար . հոս ճանօթութիւնը տալ հարկ տեսցիլնք)

ԻԼԱՆ

Վրաշարըմըզ քէֆտիզ օլտուլունտան պու կիւն Հիքեայե չըգարմամըչխէտէ՝ Պաղար իրթէսի կիւնիւ այրըյէթէն չըգտա ըաճաղըմըզ պէյան օլունուր :

Պարսէ օնկու

ՄԻԻԷԼԼԻԲԻ ՂԱԶԷԹԱ

Կ. Ս. ԻՓԷԿԵՆ

ՎԷԶԻԻ ԽԱՆԸ՝ ՏԱ

ՅՈՎ . ՏԵՐՈՅԷՆՑ ԹԱԳԵԱՆ ԷՍԷՆՏԷ